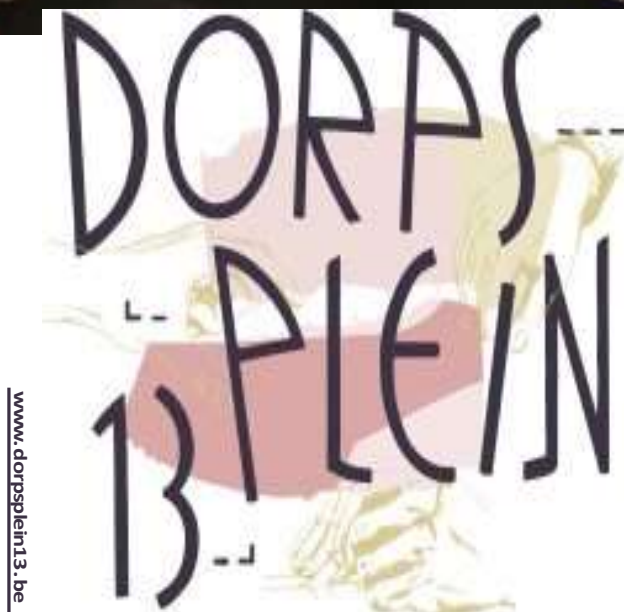

Den Draad

Den Draad
Een co-creatief artistiek en gemeenschapsvormend project.

Dorpsplein 13, 3020 Veltem -Beisem - Info@dorpsplein13.be

PROJECTPLAN DEN DRAAD

De uitdaging, door sommigen gedefinieerd als ‘het probleem’.

Onder de impuls van beleidsmatige ruimtelijke ordeningsplannen veranderen onze sociale leefomgevingen vaak razendsnel. Dorpen in de periferie rond de grotere stads- en gemeentekernen moeten ‘verdichten’. Dat betekent concreet méér en vaak compactere woningen in de centrale dorpskom en een clustering van de dienstverlening, recreatie- en schoolruimte op een beperkte oppervlakte, om de groene rand rond het dorp te bewaren. De spanning tussen gemeentekernen en deelgemeenten heeft zich onder de impuls van een sterke rationalisering en centralisering van overheidsdiensten, en bij uitbreiding andere dienstverlenende faciliteiten van banken en bedrijven, in grote delen van Vlaanderen doorgezet. De strak geregisseerde ruimtelijke ordeningsplannen staan vaak haaks op de idee van sociaal-culturele verbinding en lokaal ondernemingsinitiatief dat een dorpskern tot een interessante bestemming maakt. Het gevolg is geweest dat kerkdorpen in Vlaanderen meer en meer tot slaapdorpen werden gereduceerd, waardoor het contact tussen mensen gemakkelijker wegebt. Dit patroon zien we ook in onze eigen deelgemeente Veltem-Beisem weerspiegeld in het wegvallen van openbare diensten zoals deelbibliotheken en kunstschoolorvoorzieningen. Sociaaleconomische en welzijnsgerichte initiatieven die onder de formule van een coöperatief optimaal gebruik willen maken van bestaande ruimtes in de kern worden sterk beteugeld door stedenbouwkundige regelgeving die op andere dan sociaal-culturele gronden is gebaseerd.

De opportuniteit, door sommigen gedefinieerd als ‘een potentieel probleem’

Oorspronkelijke bewoners van Veltem zullen tegelijkertijd moeten leren omgaan met nieuwe, onder meer door gemeentelijke actoren mee uitgebouwde faciliteiten die mee in de buurt beginnen te bewegen. Scholen worden opgetrokken naast service flats en kindercrèches. De sociale omgeving van de dorpskern in Veltem zal op korte tijd superdivers en intergenerationeel worden. Daarmee omgaan is niet voor iedereen even gemakkelijk. Ingrijpende veranderingen zorgen er soms voor dat mensen zich niet meer thuis voelen in hun eigen dorp. Terug met een frisse blik naar die dorpskern kijken kan er dan voor zorgen dat het potentieel in de transformatie die de buurt doormaakt gemakkelijker opgepikt wordt en dat er toekomstgericht kan worden nagedacht over hoe we ons dan best terug verhouden tot elkaar en onze gedeelde leef-, woon-, school- en werkomgeving. Geen enkele kern kan vanuit een eenzijdig ruimtelijk ordeningsperspectief bekeken worden. Voor lokale en bovenlokale overheden is het een uitdaging om deze materiële veranderingen inpasbaar te maken in het alledaagse wijk- en dorpsleven. Het is meer dan ooit essentieel om positieve interpersoonlijke en sociale interactie en verbondenheid tussen burgers te ondersteunen en waar nodig te stimuleren. Een visueel uithangbord creëren van het collectief geheugen van Veltem en onze visie op de toekomst van het dorp biedt daarvoor een perspectief.

De doelstelling en resultaatsverbintenis van project ‘Den Draad’

Project ‘Den draad’ is een zoektocht naar de impact van co-creatieve artistieke interventies om de band tussen bewoners en hun woonplaats terug te herstellen, zodat ze zich als groep (opnieuw) thuis voelen in hun directe leefomgeving. Samen kunst creëren helpt bewoners om zich een plaats aan te meten in de buurt door een stuk van zichzelf in hun omgeving te leggen op een visueel aantrekkelijke manier. Met het project ‘Den Draad’ willen we diverse generaties een visuele stempel laten drukken op hun dorpsomgeving. We doen dat vanuit de vaststelling dat de stem -of stempel- van vele burgers tot op heden nog onderbelicht bleef in het politiek participatietraject voor de herbestemming van de dorpskern, waar we vooral ‘the usual suspects’ tot het kransje van mondige burgers mogen rekenen. Daartoe combineren twee betrokken partners hun inzichten uit de relationele neurowetenschappen, het aansturen van participatieprocessen, het uitrollen van art & design interventies in de publieke ruimte en de nieuwste trends op het vlak van stedelijke en ruimtelijk ontwikkeling om een visuele draad te weven tussen plaatsen van betekenis voor

burgers met behulp van eenvoudige en niet symbolische street art interventies. Bij symbolische street art interventies zit de betekenis of de idee al in de tekening vevat, waardoor het imaginair vermogen van de kijker wordt afgeremd en enkel het esthetische overreedt blijft. Wij kiezen ervoor om het symbolische deel te laten uitmaken van de weg naar het kunstwerk toe, en deze een plaats te geven in de verhaallijn die het visuele kunstwerk mee ondersteunt.

Het plan van aanpak

Programma

Het programma van 'Den Draad' bestaat in essentie uit een serie van ongeveer 5 artistieke workshops die we met een aantal externe partners zullen organiseren en begeleiden. De vrijplaats Townsquare13, waarin het Uitvinderscollectiefje resideert, ligt centraal in de dorpskom en biedt daarvoor een excellente locatie. In een tijdsspanne van ongeveer 8 maanden gaan de bewoners aan de slag met een procesbegeleider en een (semi-) professioneel kunstenaarscollectief. De workshops vertrekken vanuit de betrokkenheid die de bewoners hebben bij de gebouwen of de dorpskern op zich en de ambities die ze zelf willen realiseren in de buurt. Deze drukken ze in een eerste contact uit d.m.v een voorwerp. In samenspraak met de bewoners zelf kan dit eventueel worden uitgebreid met het organiseren van een inzamelmoment van relevante voorwerpen.

Voor het artistiek workshoptraject ontleen we de idee van de Idiosynchratische machine van gevestigd kunstenaar Kristof Van Gestel. Hij ontwikkelde een teken- en knipmachine die vormen genereert, initieel vaak geïnspireerd op voorwerpen en vormen die de bewoners zelf meebrengen. Door de specifieke reeks van instructies aan deelnemers in combinatie met individuele keuzes die bewoners maken en de dialoog valt de machine onder een collectief auteurschap. Immers, de vormen komen in groepsverband tot stand. We testen elkaars grenzen af, schurken tegen elkaars tekenruimte aan. De Ideosynchratische machine verschijnt als een totaalinstallatie die het verloop van het werkproces en de relatie tussen de kunstenaar, de bewoners en zij die als toevallige passant bijdragen aan het verhaal als het ware 'materialiseert' in de publieke ruimte. Door fysiek samen te werken leren deelnemers elkaar en de plaats meer appreciëren. Voor het uittekenen van de rode Street art draad doen we een beroep op de mobiele zeefdrukkerij Gezeever van de Veerman, Antwerpen. Dit geeft de bewoners een realistisch beeld van de kleur, de vorm en hoe dit alles samenvalt (of niet) alvorens we de publieke ruimte letterlijk gaan bestempelen.

De focus ligt in essentie op het creatieve samenspel eerder dan het eindproduct. Desondanks waakt het Uitvinderscollectiefje er mee voor dat het ontwerp van de bewoners ook mee gesteund wordt door de lokale bewoners en gebruikers van de service in de dorpskom. De bedoeling is dat de bewoners dus effectief samen ontwerpen en het kunstproject later ook samen uitvoeren in de praktijk. Waar mogelijk, en onder de conditie dat er een bijkomend budget gevonden wordt, breiden we dit traject uit met een expositie van de zeefdruk ontwerpen en de projectlogica in de St. Laurentiuskerk, die door de bewoners zelf gecureerd kan worden.

Partners

Voor de begeleiding van het artistieke co-creatieproces willen we beroep doen op de professionele expertise van Mount Mural, een organisatie die zich bezig houdt met 'embodied urban artistic ecologies'. Het uitgangsprincipe van de Mount Murals werking is dat de sociale mechanismen die ontstaan tussen bewoners wanneer ze collectief aan een creatie kunnen werken hun gevoel van verbondenheid positief beïnvloed. Het doorlopen van het co-creatief artistiek traject 'Den Draad' vereist immers dat de individuele bewoners zich moeten leren afstemmen op elkaar om het samenspel te bevorderen en tot een eindproduct te komen dat hun relatie met de buurt positief in de verf zet (en die verf mag je hier letterlijk nemen). Mount Mural heeft een directe toegang tot artistiek getrainde collega's die de workshops met de bewoners in de praktijk mee in scène kunnen zetten. We mikken onder meer op het uitrollen van de ideosynchratische machine van gevestigd kunstenaar Kristof Van Gestel (<https://kristofvangestel.be/?p=1250>) en het mobiele zeefdrukteam van de Veerman (<https://www.gezeever.be/workshops>).

Voor de inbedding van het project in de buurt doen we een beroep op het curatorenteam van Dorpsplein13, een kleinschalige vrijplaats voor dwarsdenkers die pal in de dorpskern gelegen is en met Bar Deco een lage instapdrempel biedt voor bewoners om het project te leren kennen, alsook een ruimte en decor om in te werken. Ze vormt als het ware een interessante driehoek met de nieuwe middenschool in aanbouw en de St. Laurentiuskerk en vormt een excellente locatie voor uitwisseling tussen de lokale bewoners, onder meer via de crea-ruimte van Art Deco en de circulair-economische eet- en winkelruimte. De coördinator van het Uitvinderscollectiefje -één van de residenten in de vrijplaats- specialiseert zich in het ontwikkelen van methoden en theoretische kaders voor sociale innovatietrajecten en ondersteunt organisaties bij het uittekenen van richtlijnen voor het beleid en het faciliteren van gespreksgroepen binnen de sociaal-culturele en publieke gezondheidszorgsector, met een klemtoon op het verbeteren van de relaties tussen burgers onderling, en meer in het bijzonder burgers en hun directe leefomgeving. Dorpsplein13 stelt een locatie ter beschikking voor het uitvoeren van de verschillende stappen.

Voor het benaderen van bewoners werken we samen met de diverse verenigingen in Herent, alsook met lokale handelaars en initiatiefnemers en de dorpsraad die actief is in de beoogde dorpskern. We werken zowel via flyers als aanklappend met het oog op het doorspreken van de plannen. In een eerste fase

worden bewoners warmgemaakt via een 'teaser' die we in publieke plaatsen zullen ophangen, waardoor ze mee hun naam kunnen verbinden aan het project (mei-juli). In een tweede fase zoeken we in een bredere poel van dorpsbewoners naar mensen die actief willen meewerken aan dit artistiek project, waarbij we mikken op het verenigen van verschillende generaties (augustus-oktober). Waar mogelijk zullen we ook de nieuwe actoren die de middenschool zullen bemannen betrekken, vermits ook hun gebouwen grenzen aan de dorpskern.

Dit project betreft een volledig nieuwe case, gestoeld op de ervaring met vorige projecten die tot uitvoer gebracht werden door Mount Murals, die vanuit de specifieke veranderende context van de dorpskern van Veltem is ingegeven en op maat gesneden zal worden van de huidige generatie bewoners in samenspraak met de eerder toevallige passanten die de dorpskern op regelmatige basis bezoeken. We willen dus ook actief werken aan de inbedding van deze 'toevallige passanten' in deze volksbuurt. Het verhaal dat we willen optekenen is niet het verhaal van de bewoners van de buurt alleen, maar ook dat van de mensen die gebruik maken van de infrastructuur en de aangeleverde diensten in de buurt. Hun verbinding met ons dorp maakt van hen immers meer dan een louter toevallige passant. Ze dragen actief bij tot de dynamiek van Veltem-Beisem.

Risico analyse

Zoals met elk soort van artistiek product kunnen smaken over de esthetische waarde van een werk nogal eens verschillen. We organiseren daarom graag een infoavond over Den Draad, waarin de resultaten die we bereikten in andere deelgemeenten kunnen worden voorgesteld. Dit stellen we open voor een breed publiek. We houden een projectportfolio ter beschikking in Bar Deco, waar mensen het idee kunnen komen opsnuiven. De bewoners bepalen zelf waar en hoe de rode draad van Veltem zal lopen, maar we moedigen aan om zoveel mogelijk te werken met materialen en gebouwen in de publieke ruimte, eerder dan privé. Waar nodig gaan de curatoren het gesprek met privé eigenaars aan wanneer hun muren zich tot het uitrollen van de rode draad van Veltem zouden lenen. We zoeken naar creatieve oplossingen om van Den Draad een geheel te maken. Immers, een draad die fysiek onderbroken is, kan virtueel nog altijd gelegd worden om er een interessant parkoers van te maken.

Kostenraming

Voor een raming van de kosten verwijzen wij graag door naar de begroting in bijlage. Het aangevraagde bedrag dekt de kost van de begeleiding voor het uitrollen van het volledige co-creatief proces door de coördinator van Mount Murals, het volledige workshopprogramma (inclusief facilitators), de materialen, alsook het management van het project en de concrete organisatie van de diverse componenten van het project. Voor de voorbereiding van de muren ter garantie van een meer beklijvend resultaat wensen we samen te werken met lokale kunstenaars (eventueel met de populatie die op regelmatige basis CREAXE betreedt).